

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*
Factors Influence Decision Making Choose a Career of
Undergraduate Students in Muang District, Lampang Province

จินตนา จันเรือน, สุวิทย์ นามบุญเรือง และรุ่งทรัพย์ ราชฤทธิ์นิยม
Jintana Junruan, Suwit Namboonruang and Rungsap Ratniyom
วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
Lampang Inter-Tech College, Thailand
Corresponding Author, E-mail: jintanajun2520@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง เป็นวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 โดยด้านค่านิยม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.61 รองลงมาด้านการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 โดยด้านปัจจัยลักษณะงาน/โอกาสในศกัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 รองลงมาปัจจัยค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และปัจจัยแนวโน้มทางการตลาด (กระแสนิยม) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในทุกด้าน และอิทธิพลของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: นักศึกษา; ปัจจัยภายใน; ปัจจัยภายนอก

*ได้รับบทความ: 5 พฤษภาคม 2565; แก้ไขบทความ: 18 เมษายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 28 เมษายน 2566

Received: May 5, 2022; Revised: April 18, 2023; Accepted: April 28, 2023

Abstract

This research article aims to study the factors influencing career choice among undergraduate students in Muang District, Lampang Province. The tool used was a questionnaire. The sample group used in the study consisted of 400 people. The statistics used were percentage, mean, standard deviation multiple correlation analysis and multiple regression analysis.

The result of this research as follows: The internal factors influencing the decision to choose a career. Moderate with an average of 3.46 in terms of values with the highest average of 3.61, descending on learning with an average of 3.46 and personality with an average of 3.45. As for the external factors that influence the decision to choose a career. Moderate with an average of 3.35 in terms of job characteristics/advancement opportunities with an average of 3.56, followed by compensation factor has an average of 3.55 and market trend factors (trends) have an average of 3.49, respectively.

Correlation coefficient Internal and external factors were related to career choice decisions of undergraduate students in all aspects. And its influence Internal and external factors affecting career choice of undergraduate students in Muang District, Lampang Province significantly at the 0.05 level.

Keywords: Students; Internal Factors; External Factors

1. บทนำ

ในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วทำให้มีอาชีพเกิดขึ้นมากมาย การเลือกประกอบอาชีพนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการที่บุคคลสามารถเลือกประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองย่อมส่งผลต่อความสุขและโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จทั้งในชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัว อีกทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศด้วย สำหรับนักเรียนกลุ่มอายุ 15 ปี ซึ่งเป็นวัยที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับและกำลังก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่จะต้องมีการตัดสินใจที่สำคัญเกี่ยวกับชีวิตในอนาคต เช่น พวกเขาต้องเลือกว่าจะศึกษาต่อในเส้นทางการศึกษาใดหรือสาขาวิชาใด หรือตัดสินใจเลือกว่าจะทำงานหลังสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเลยหรือไม่ โดยหากนักเรียนรู้ถึงเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการทำในอนาคตที่ชัดเจนแล้วย่อมส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในชีวิตต่อไป PISA 2018 ได้สอบถามความ

คิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความคาดหวังในการประกอบอาชีพว่า “เมื่อนักเรียนอายุ 30 ปี นักเรียนคาดหวังว่าจะทำงานอะไร” ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิดให้นักเรียนพิมพ์ชื่องานหรืออธิบายลักษณะงานที่ตนเองอยากทำ นอกจากนี้ยังสอบถามว่า “นักเรียนคาดหวังว่าจะสำเร็จการศึกษาในระดับใดต่อไปนี” ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบมี 5 ระดับการศึกษา ได้แก่ 1) มัธยมศึกษาตอนต้น 2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย 4) อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 5)ปริญญาตรี ปริญญาโทหรือปริญญาเอก จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนไทย พบว่า เมื่ออายุ 30 ปี นักเรียนชายและหญิงของไทยมีความคาดหวังในการประกอบอาชีพใน 5 อันดับแรก พบว่า อาชีพใน 5 อันดับแรกของนักเรียนชาย ได้แก่ ผู้จัดการ ทหาร ช่างซ่อมเครื่องยนต์ นักกีฬา และตำรวจ โดยอาชีพใน 5 อันดับแรกของนักเรียนหญิง ได้แก่ ผู้จัดการ ครู/อาจารย์ พยาบาล แพทย์ ตำรวจ ข้อมูลจากการประเมินใน PISA 2018 พบว่า ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD มีนักเรียนประมาณ 76% รายงานว่ามีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพที่ต้องใช้ทักษะสูงแต่ในกลุ่มนี้กลับมีนักเรียนถึง 20% ไม่คาดหวังที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งการศึกษาในระดับนี้มักจะจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพที่ต้องใช้ทักษะในระดับสูง โดยข้อมูลของประเทศไทยเป็นไปในทิศทางเดียวกับประเทศสมาชิก OECD นั่นคือ นักเรียนไทยประมาณ 75% รายงานว่ามีความคาดหวังที่จะประกอบอาชีพที่ต้องใช้ทักษะสูง แต่ในกลุ่มนี้มีนักเรียนถึง 20% ไม่คาดหวังที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จากข้อมูลข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่า แม้นักเรียนจะแสดงความคิดเห็นที่ชัดเจนว่าต้องการประกอบอาชีพอะไรในอนาคต แต่ก็ยังไม่ทราบว่าต้องเรียนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาในระดับใดจึงจะบรรลุเป้าหมาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในการประกอบอาชีพในอนาคตนั่นเอง (OECD, 2019) นอกจากนี้ ในทฤษฎีการเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นแนวคิดในยุคแรกที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภูมิหลังกับการเลือกอาชีพ โดยเชื่อว่าความสามารถในการเลือกอาชีพแตกต่างกันแต่ละบุคคล เช่น เพศ วัย ระดับการศึกษา ความคิด ความสนใจ ความถนัดและความสามารถ ประสบการณ์ ค่านิยม บุคลิกภาพ เป็นต้น การเลือกอาชีพของคนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่ เด็กจนถึงผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในอาชีพ และมีความสุขในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่าปัจจัยภูมิหลังที่มีอยู่เหมาะสมกับอาชีพที่เลือกหรือไม่ และอาชีพนั้นต้องตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้มากน้อยเพียงใด (Bright, 2005. p. 138) ซึ่งแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพราะ “งานคือชีวิต” การตัดสินใจเลือกอาชีพ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า “งานคือชีวิต”

ดังนั้น ในการเลือกอาชีพจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานมาก และใช้ความพยายามอย่างมาก ผลตอบแทนที่ได้รับก็คุ้มค่าสิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 ปัจจัย

ภายนอก ได้แก่ ข้อมูลด้านอาชีพเป็นข้อมูลที่มีขอบข่ายกว้างขวางมาก ซึ่งขอบข่ายของข้อมูลด้านอาชีพพอสรุปได้ดังนี้ 1) แนวโน้มของตลาดแรงงาน 2) ลักษณะงาน 3) สภาพแวดล้อมของงาน 4) คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ 5) การเข้าประกอบอาชีพ 6) รายได้ 7) ความก้าวหน้า 8) การกระจายของผู้ประกอบอาชีพ 9) ข้อดีและข้อเสีย ประการที่ 2 ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างของค่านิยม (กระทรวงแรงงาน, 2559)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง เพื่อต้องการศึกษาข้อมูลการเลือกอาชีพของนักศึกษาในอนาคต เนื่องจากอาชีพคือปัจจัยสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับนักศึกษา และเพื่อต้องการทราบว่าการศึกษาของนักศึกษาในปัจจุบันนั้นตรงกับอาชีพที่จะทำในอนาคตหรือไม่ โดยมีปัจจัยภายในและภายนอกอะไรเข้ามามีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของตนเอง และนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาทราบถึงความต้องการในการประกอบอาชีพของนักศึกษา โดยการประกอบอาชีพถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 9,954 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน ได้คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1973) ด้วยการกำหนดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95%

2. เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทของสถานศึกษา คณะ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนา รายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 ภูมิหลังของครอบครัว/ผู้ปกครอง ได้แก่ อาชีพบิดาหรือผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว การคาดหวังในการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ ค่านิยม ความจำเป็น/ความต้องการ การเรียนรู้ บุคลิกภาพ

รูปแบบการดำรงชีวิต ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง สังคม และวัฒนธรรม ปัจจัยแนวโน้มทางการตลาด (กระแสนิยม) ปัจจัยลักษณะงาน/โอกาสในความก้าวหน้า ปัจจัยค่าตอบแทน (Holland, 1973) ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ถามเกี่ยวกับระดับความความเห็นด้วย แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีระดับความเห็นด้วยมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีระดับความเห็นด้วยปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีระดับความเห็นด้วยน้อย ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด ทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของคرونบาค (Cronbach, 1990) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .946 (ซึ่งมีค่ามากกว่า .70) ดังนั้น แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น และเชื่อถือได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่และใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ใช้สถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้ค่าสถิติ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณกับปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง

4. สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ปัจจัยภายใน	3.46	.67	ปานกลาง
ค่านิยม	3.61	.72	มาก
ความจำเป็น ความต้องการ	3.40	.73	ปานกลาง
การเรียนรู้	3.46	.65	ปานกลาง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
บุคลิกภาพ	3.45	.81	ปานกลาง
รูปแบบการดำรงชีวิต	3.35	1.06	ปานกลาง
ปัจจัยภายนอก	3.35	.63	ปานกลาง
ครอบครัว	3.11	.85	ปานกลาง
กลุ่มอ้างอิง (เช่นคำแนะนำของเพื่อน, คำชักชวนของเพื่อน, พฤติกรรมการทำตามกัน)	3.08	.83	ปานกลาง
สังคม และวัฒนธรรม	3.34	.64	ปานกลาง
ปัจจัยแนวโน้มทางการตลาด (กระแสนิยม)	3.49	.75	ปานกลาง
ปัจจัยลักษณะงาน/ โอกาสในความก้าวหน้า	3.56	.80	มาก
ปัจจัยค่าตอบแทน	3.55	.75	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.40	.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.40$) สามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยภายใน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านค่านิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.61$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็น การทำงานในสายอาชีพที่ได้เรียนมาช่วยให้รู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับ ด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.46$) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็นการประสบความสำเร็จในอาชีพของคนอื่น มีผลต่อการตัดสินใจเลือกงาน ด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.45$) โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็น บุคลิกภาพภายนอกของตนเอง ด้านความจำเป็น ความต้องการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.40$) ซึ่งมีความคิดเห็นในประเด็น งานที่เลือกจำเป็นต้องได้อาศัยอยู่กับครอบครัว ด้านรูปแบบการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.35$) มีความคิดเห็นในประเด็น รูปแบบการดำรงชีวิตของท่านส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ตามลำดับ

ปัจจัยภายนอก พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านปัจจัยลักษณะงาน/ โอกาสในความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.56$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในประเด็น ความมั่นคงของงานมีส่วนสำคัญ

ต่อการตัดสินใจ ด้านปัจจัยค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.55$) มีความคิดเห็นในประเด็น มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถ การอบรม ดูงาน ด้านปัจจัยแนวโน้มทางการตลาด (กระแสนิยม) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.49$) ซึ่งมีความคิดเห็นในประเด็น โอกาสในการเจริญก้าวหน้าในสายงาน อาชีพมีผลต่อการเลือกตัดสินใจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.34$) มีความคิดเห็นในประเด็น เครื่องแบบและเครื่องแต่งกายมีผลต่อการตัดสินใจ ด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.11$) มีความคิดเห็นในประเด็น ความเอาใจใส่ดูแลของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ และด้านกลุ่มอ้างอิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.08$) มีความคิดเห็นในประเด็น พฤติกรรมการทำตามกันในกลุ่มเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกงานของท่าน ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ปัจจัย	ปัจจัยภายใน	ปัจจัยภายนอก	การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ
ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	3.46	3.35	3.40
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	0.67	0.63	0.62
ปัจจัยภายใน			
ปัจจัยภายนอก	.755**		
การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	.765**	.761**	

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยมีความสัมพันธ์กัน และมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ .755 - .765 ซึ่งปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต้องมีค่าไม่เกิน 0.80 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาไม่มีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์สูงเกินไป (Multicollinearity) (Hair et al, 2010)

4. การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ปัจจัย	β	t	p-value
ค่าคงที่ (α)	.963	4.481	.000*
ปัจจัยภายใน	.965	6.434	.000*
ปัจจัยภายนอก	.961	4.529	.000*
$R^2 = .828$, Adjusted $R^2 = .827$, SE = .1691, F = 64.85, N = 399, Sig. = .000 ^b			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า อิทธิพลของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 อธิบายค่าความแปรผันของปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ร้อยละ 82.70 ($R^2 = .827$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในอำเภอเมืองจังหวัดลำปาง สามารถอภิปรายผลได้ว่าปัจจัยลักษณะงาน และโอกาสในการก้าวหน้า มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดลำปาง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ตำแหน่งงานมีผลต่อการตัดสินใจเลือกงานความมั่นคงของงานมีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจความเจริญก้าวหน้าในงานมีผลต่อการตัดสินใจโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าอนาคตมีผลต่อการตัดสินใจองค์กรที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจำเป็นต่อการตัดสินใจ ซึ่งส่งผลให้บุคลากรได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการที่มีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นและเติบโตในสายอาชีพได้ ดังนั้น หากองค์กรมีเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพที่ชัดเจน ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานกับองค์กรของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกิริติกา สีนสุวรรณ (2557, หน้า 11) กล่าวว่า ปัจจัยจุดใจด้านโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ และด้านความมั่นคงในชีวิต/พึ่งพาตนเองได้ มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ และวรวิพัชร งามพัทวิชัย (2559, หน้า 25) กล่าวว่า

ปัจจัยด้านโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถ และปัจจัยด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ และนอนพอนันต์ เพียรมั่นคง (2559, หน้า 36) พบว่า ปัจจัยจูงใจด้านความมั่นคงในการทำงาน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าผู้เรียนพิจารณาด้านความก้าวหน้าของงานและผลตอบแทน เป็นสำคัญ

นอกจากนั้น ปัจจัยจูงใจด้านผลตอบแทน มีผลต่อการเลือกอาชีพ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในจังหวัดลำปาง จะเห็นได้ว่า เงินเดือนและสวัสดิการมีผลต่อการตัดสินใจมี ลักษณะงานมีความเหมาะสม ระหว่างปริมาณของงานและค่าตอบแทนที่ได้รับ มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการอบรม ดูงาน มีสถานที่ทำงานที่เหมาะสมปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับวรวิพัชร งามพัทวิชัย (2559, หน้า 26) พบว่า ปัจจัยจูงใจด้านผลตอบแทน มีผลต่อการตัดสินใจเลือกทำงาน และกิริติกา สิ้นสุวรรณ (2557, หน้า 12) พบว่า ปัจจัยจูงใจด้านผลตอบแทน มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ

ค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีผลต่อการเลือกอาชีพจะเห็นได้ว่า การทำงานในสายอาชีพที่เรียนมา ช่วยให้รู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับการทำงานในสายอาชีพที่เรียนมาช่วยให้มีโอกาสที่จะพัฒนาความรู้ พบว่า งานวิจัยของไพลิน บรรพโต (2561, หน้า 1) กล่าวว่า ค่านิยมทางการงาน มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่านิยมในสังคม ยังคงส่งผลการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้เรียนค่อนข้างมาก เนื่องจาก ผู้เรียนต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคม ซึ่งค่านิยมนี้สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) (Maslow, 1954) ที่บุคคลทุกคนย่อมต้องการเป็นที่ยอมรับจากสังคม ที่ตนเองอยู่ ทำให้ทราบว่า มนุษย์ยังความต้องการได้รับการยอมรับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สามารถนำผลการวิจัยนี้มาต่อยอดเป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้นำไปปรับปรุง เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การจัดออกแบบหลักสูตร ให้มีความร่วมมือทางวิชาการกับสถานประกอบการในส่งเสริมเกี่ยวกับปัจจัยภายใน (Push Factor) ต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

1.2 เป็นแนวทางให้กับสถานประกอบการที่มีความต้องการในตลาดแรงงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและสร้าง แรงจูงใจ เพื่อดึงดูดให้เกิดความสนใจและมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพได้มากยิ่งขึ้น

1.3 เพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนหลักสูตร วางแผนการศึกษา จัดรูปแบบการเรียนการสอน ตลอดถึงการจัดหลักสูตรพิเศษในสถานศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จในการที่จะออกไปประกอบอาชีพอิสระได้อย่างสมบูรณ์

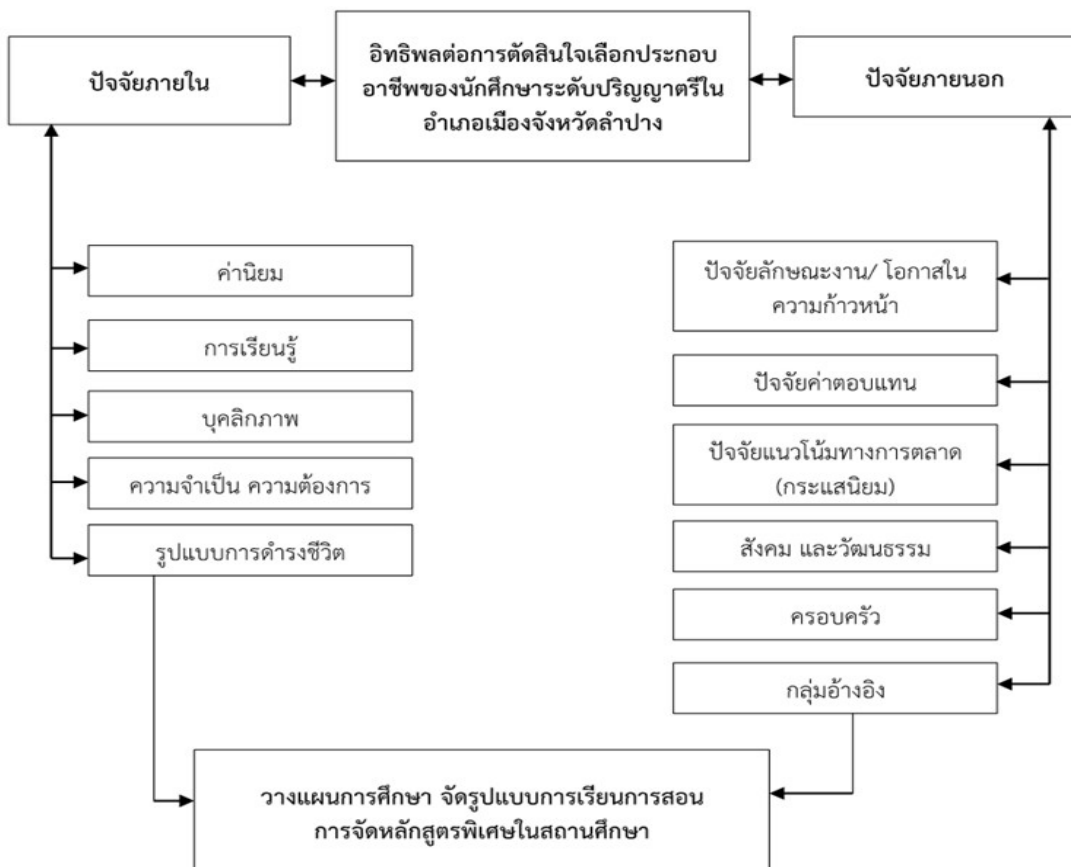
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แนะนำให้ทำการศึกษาในกลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง โดยแยกเป็นสถาบันการศึกษาของภาครัฐ กับ สถาบันการศึกษาเอกชน เนื่องจากมีปัจจัยแวดล้อมที่ต่างกัน

2.2 ควรเพิ่มวิธีในการเก็บข้อมูลการวิจัย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น และควรทำการสัมภาษณ์กับบัณฑิตจบใหม่และศิษย์เก่าที่ทำงานแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างและสามารถนำมาเปรียบเทียบและสรุปผลความละเอียดในข้อมูลมากขึ้น เพื่อให้เข้าใจภาพรวมของความต้องการในด้านต่างๆ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบันในการประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมบริการมากยิ่งขึ้น

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัยสามารถจำแนกได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน. (2559). *การตัดสินใจเลือกอาชีพ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.kaiaridee.com>
- กิริติกา สีนสุวรรณ. (2557). การเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนโรงเรียนธรรมจารินิวิทยา. *วารสารวิจัยรามคำแหง (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 18(2), 1-14.
- นพอนันต์ เพียรมั่นคง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษาสาขาการจัดการการบิน สถาบันเทคโนโลยีการการบิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ, ครั้งที่ 7, 23 มิถุนายน 2559*, (หน้า 24-38). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ไพลิน บรรพโต. (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเลือกประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมบริการของนักศึกษาสาขาการจัดการการโรงแรม ระดับชั้นปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วรวิพัชร์ งามพัทวิชย์. (2559). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้สอบบัญชีกับบริษัทตรวจสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี*. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Bright, L. (2005). Public employees with high levels of public service motivation: Who are they, Where are they, and what do they want?. *Review of Public Personnel Administration*, 25(2), 138-154.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publisher.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education International.
- Holland, John L. (1973). *Making Vocational Choice: A Theory of Careers*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.
- OECD. (2019). *PISA 2018 Results (Volume II): Where All Students Can Succeed*. PISA OECD Publishing Paris. Retrieved from <https://doi.org/10.1787/b5fd1b8f-en>
- Yamane, T. (1973). *Statistics, an introductory analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

